

**Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o osobitných ustanoveniach na podporu cieľa Európska územná spolupráca z Európskeho fondu regionálneho rozvoja“**

COM(2011) 611 final – 2011/0273 (COD)

(2012/C 191/09)

Spravodajca: **Viliam PÁLENÍK**

Európsky parlament (25. októbra 2011) a Rada Európskej únie (27. októbra 2011) sa rozhodli podľa článkov 178 a 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o osobitných ustanoveniach na podporu cieľa Európska územná spolupráca z Európskeho fondu regionálneho rozvoja“

COM(2011) 611 final – 2011/0273 (COD).

Odborná sekcia pre hospodársku a menovú úniu, hospodársku a sociálnu súdržnosť poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 3. apríla 2012.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 480. plenárnom zasadnutí 25. a 26. apríla 2012 (schôdza z 25. apríla 2012) prijal 162 hlasmi za, pričom 5 členovia hlasovali proti a 14 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

## 1. Zhrnutie záverov a odporúčaní EHSV

1.1 Európska komisia prijala 29. júna 2011 návrh ďalšieho viacročného finančného rámca na roky 2014 – 2020: rozpočet na vykonávanie stratégie Európa 2020. Komisia vo svojom návrhu rozhodla, že politika súdržnosti by mala zostať podstatným prvkom ďalšieho finančného výhľadu a podporovať stratégiu Európa 2020.

1.2 Európska územná spolupráca je jedným z cieľov politiky súdržnosti a tvorí rámec na vykonávanie spoločných akcií a výmenu politík medzi vnútroštátnymi, regionálnymi a miestnymi aktérmi z jednotlivých členských štátov.

1.3 Komisia uvádza mnohé príklady pridanej hodnoty a investícií podporujúcich rast a zamestnanosť, ktoré by sa bez pomoci z rozpočtu EÚ neuskutočnili. Výsledky hodnotenia však poukazujú aj na dôsledky rozptýlenosti a nedostatočného stanovenia priorít. V čase nedostatku prostriedkov vo verejných financiách členských krajín, sú investície podporujúce rast o to dôležitejšie.

1.4 Európska územná spolupráca ma svojím charakterom a poslaním v rámci politiky súdržnosti osobitnú hodnotu a je prínosom pre spoluprácu na cezhraničnej, nadnárodnej ako aj medziregionálnej úrovni.

1.5 Navrhované rozdelenie finančných zdrojov medzi jednotlivé zložky Európskej územnej spolupráce, t. j. medzi cezhraničnú, nadnárodnú a medziregionálnu spoluprácu, vytvára dostatočné finančné kapacity pre jednotlivé zložky spolupráce.

1.6 EHSV taktiež podporuje tendenciu tematicky zameriavať intervencie a investičné priority v jednotlivých zložkách spolupráce, je však dôležité prihliadať na špecifiká a potreby jednotlivých národných štátov a regiónov.

1.7 EHSV víta a podporuje snahu zjednodušiť pravidlá na všetkých príslušných úrovniach: na úrovni príjemcov, programových orgánov, zúčastnených členských krajín a tretích krajín, ako aj na úrovni Komisie.

1.8 EHSV zvlášť víta zjednotenie riadiacich a certifikačných orgánov, zjednodušenie vykazovania nákladov, podávanie správ v elektronickej forme a vypracúvanie výročných správ len v rokoch 2017 a 2019.

1.9 Stanovenie spoločných ukazovateľov (uvedených v prílohe nariadenia) pre hodnotenie konkrétnych výstupov jednotlivých programov predstavuje taktiež významný prvok umožňujúci lepšie hodnotiť výsledky a efektívnosť konkrétnych štrukturálnych intervencií.

1.10 EHSV podporuje priame zapojenie občianskej spoločnosti do celého programového cyklu (programovania, implementácie, monitorovania a evaluácie), a to na princípe rovnocenného partnerstva.

1.11 Zapojenie aktérov občianskej spoločnosti je dôležité aj na úrovni menších projektov, ktoré majú potenciál zvýšiť pridanú hodnotu intervencií, najmä v oblasti cezhraničnej spolupráce.

1.12 Technická asistencia by mala byť využitá predovšetkým na zvýšenie absorpčnej kapacity na strane všetkých aktérov v rámci európskej územnej spolupráce, na podporu efektívnosti administratívnych kapacít, bez dodatočných administratívnych záťaží.

## 2. Hlavné prvky a pozadie stanoviska

2.1 Právnym rámcom pre vykonávanie politiky súdržnosti je článok 174 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ).

2.2 Podľa článku 175 ZFEÚ, členské štáty riadia a koordinujú svoje hospodárske politiky tak, aby dosiahli aj ciele uvedené v článku 174. Formulovanie a uskutočňovanie politik a činností Únie a uplatňovanie vnútorného trhu prihliada na ciele uvedené v článku 174 a prispieva k ich dosiahnutiu.

2.3 Ciele Európskeho sociálneho fondu, Európskeho fondu regionálneho rozvoja a Kohézneho fondu sú vymedzené v článkoch 162, 176 a 177 ZFEÚ.

2.4 V článku 174 ZFEÚ sa uvádza, že mimoriadnu pozornosť treba venovať vidieckym regiónom, regiónom zasiahnutým zmenami v priemysle a regiónom závažne a trvalo znevýhodneným prírodnými a demografickými podmienkami, ako sú najsevernejšie regióny s veľmi nízkou hustotou obyvateľstva, ostrovné, cezhraničné a horské regióny.

2.5 V článku 349 ZFEÚ sa uvádza, že je potrebné prijať osobitné opatrenia vzhľadom na hospodársku a sociálnu situáciu najvzdialenejších regiónov, ktorá je ovplyvnená určitými osobitnými charakteristikami, ktoré negatívne pôsobia na rozvoj týchto území.

2.6 Komisia 29. júna 2011 prijala návrh ďalšieho viacročného finančného rámca na roky 2014 – 2020: rozpočet na vykonávanie stratégie Európa 2020. Komisia vo svojom návrhu rozhodla, že politika súdržnosti by mala zostať podstatným prvkom ďalšieho finančného balíka a zdôraznila jej zásadnú úlohu pri vykonávaní stratégie Európa 2020.

2.7 Návrh je súčasťou legislatívneho balíka<sup>(1)</sup> týkajúceho sa politiky súdržnosti na obdobie rokov 2014 – 2020. Európska územná spolupráca je jedným z cieľov politiky súdržnosti

(1) Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o osobitných ustanoveniach na podporu cieľa Európska územná spolupráca z Európskeho fondu regionálneho rozvoja spolu s návrhom nariadenia Európskeho parlamentu a Rady ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom fonde námorného a rybného hospodárstva zahrnuté do spoločného strategického rámca a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1083/2006 (COM(2011) 615 final) predstavujú hlavné legislatívne rámce a základ pre diskusiu o budúcej podobe kohéznej politiky na roky 2014 – 2020.

a tvorí rámec na vykonávanie spoločných akcií a výmenu politik medzi vnútroštátnymi, regionálnymi a miestnymi aktérmi z jednotlivých členských štátov.

2.8 Komisia vo svojom hodnotení vynakladania prostriedkov z politiky súdržnosti v predchádzajúcich obdobiach uvádza mnohé príklady pridanej hodnoty a investícií podporujúcich rast a zamestnanosť, ktoré by sa bez pomoci z rozpočtu EÚ neuskutočnili. Výsledky však poukazujú aj na dôsledky rozptýlenosti a nedostatočného stanovenia priorit. V čase nedostatku verejných financií, keď sú investície podporujúce rast potrebnéjšie než kedykoľvek predtým, sa Komisia rozhodla navrhnuť významné zmeny v politike súdržnosti.

2.9 Európska územná spolupráca ma osobitnú hodnotu pretože:

- Cezhraničné problémy možno najefektívnejšie riešiť v spolupráci všetkých príslušných regiónov, aby sa zamedzilo neúmerne vysokým nákladom pre niektoré z nich, a pre ďalšie možnosti „viezť“ sa na náklady ostatných (napr. v prípade cezhraničného znečisťovania životného prostredia).
- Spolupráca môže predstavovať účinný mechanizmus na výmenu správnej praxe a učenie sa šíreniu know-how (napr. posilňovanie konkurencieschopnosti).
- Prostredníctvom spolupráce možno zabezpečiť zvýšenie efektívnosti riešenia konkrétneho problému vďaka úsporám z rozsahu a dosiahnutiu kritickej masy (vytváranie klastrov na podporu výskumu a inovácií).
- Koordinácia odvetvových politik, opatrení a investícií v cezhraničnom a nadnárodnom meradle môže priniesť zlepšenie správy a riadenia.
- Programy spolupráce so susedmi EÚ na vonkajších hraniciach EÚ môžu prispieť k bezpečnosti a stabilite a k vzájomne prospešným vzťahom.
- V niektorých kontextoch, ako sú napr. morské oblasti a pobrežné regióny, spolupráca a nadnárodné akcie sú nevyhnutné na podporu rastu, zamestnanosti a správy založenej na požiadavkách ekosystému.
- Vytvára podmienky na realizáciu makroregionálnych stratégií rozvoja.

## 3. Všeobecné pripomienky a komentáre

3.1 EHSV podporuje zámer EK v rámci osobitného nariadenia o Európskej územnej spolupráci umožniť presnejšiu

prezentáciu špecifík Európskej územnej spolupráce a uľahčiť tak jej implementáciu ako aj definovanie pôsobnosti EFRR vo vzťahu k cieľu „Európska územná spolupráca“<sup>(2)</sup>.

3.2 Jasné rozdelenie finančných zdrojov medzi jednotlivé zložky Európskej územnej spolupráce, t. j. medzi cezhraničnú, nadnárodnú a medziregionálnu spoluprácu, vytvára dostatočné finančné kapacity pre jednotlivé zložky spolupráce. Z rozdelenia vyplýva, že najväčší dôraz sa kladie na cezhraničnú spoluprácu (73,24 % na cezhraničnú spoluprácu, 20,78 % na nadnárodnú spoluprácu a 5,98 % na medziregionálnu spoluprácu). Finančná alokácia pre najvzdialenejšie regióny je taktiež adekvátna.

3.3 Z hľadiska najvzdialenejších regiónov by bolo vhodné explicitnejšie definovať susedov a teda možných partnerov najvzdialenejších regiónov (napr. v prípade francúzskych zámorských departementov).

3.4 EHSV taktiež podporuje tendenciu tematicky zameriavať intervencie a investičné priority v jednotlivých zložkách spolupráce<sup>(3)</sup>. Aj v tejto oblasti je však dôležitá flexibilita a treba prihliadať na potreby konkrétnych národných štátov v súlade so zásadou subsidiarity.

3.5 Taktiež orientácia na konkrétne priority v rámci tematických oblastí a ich výber podľa potrieb jednotlivých programov (projektov) v rámci Európskej územnej spolupráce má potenciál pokiaľ ide o cieľ zvýšiť pridanú hodnotu Európskej územnej spolupráce.

3.6 EHSV víta a podporuje snahu zjednodušiť pravidlá na všetkých príslušných úrovniach: na úrovni príjemcov, programových orgánov, zúčastnených členských krajín a tretích krajín, ako aj na úrovni Komisie. Zjednodušenie administratívnych postupov môže výrazne zvýšiť pridanú hodnotu politiky súdržnosti v rámci Európskej územnej spolupráce<sup>(4)</sup>.

3.7 Zjednodušenie pravidiel však musí byť dôsledne implementované aj na národnej a regionálnej úrovni, aby nedochádzalo k nadmernej administratívnej záťaži. EHSV odporúča Európskej komisii, aby v rámci svojich kompetencií a možností

monitorovala a aktívne redukovala vytváranie nadmernej administratívnej záťaže na národnej a regionálnej úrovni.

3.8 V oblasti monitorovania a hodnotenia je dôležitým prvkom vytvorenie spoločného rámca na vypracúvanie výročných správ v rokoch 2017 a 2019 a ich zameranie na výsledky definované v článku 13 ods. 3 Nariadenia o osobitných ustanoveniach na podporu cieľa Európska územná spolupráca z EFRR.

3.9 Stanovenie spoločných ukazovateľov (uvedených v prílohe nariadenia) pre hodnotenie konkrétnych výstupov jednotlivých programov financovaných v rámci cieľa Európskej územnej spolupráce predstavuje taktiež významný prvok umožňujúci lepšie hodnotiť výsledky a efektívnosť konkrétnych štrukturálnych intervencií.

#### 4. Konkrétne pripomienky a komentáre

4.1 EHSV víta snahu Komisie o zjednodušenie pravidiel. Predovšetkým zjednotenie riadiacich a certifikačných orgánov, zjednodušenie vykazovania nákladov, podávanie správ v elektronickej forme a vypracúvanie výročných správ len v rokoch 2017 a 2019.

4.2 Na základe skúseností v oblasti územnej spolupráce v jednotlivých členských krajinách je dôležitá väčšia angažovanosť občianskej spoločnosti, najmä so zreteľom na to, aby finančné zdroje určené na intervencie v tejto oblasti boli smerované na projekty občianskej spoločnosti.

4.3 Výbor podporuje priame zapojenie občianskej spoločnosti na princípe rovnocenného partnerstva do celého programového cyklu:

— strategickej analýzy a programovania,

— implementácie projektov, ako aj

— monitorovania a evaluácie.

4.4 V tejto súvislosti by bolo vhodné zvážiť možnosť stanoviť proporciu použitia zdrojov na projekty určené pre subjekty územnej samosprávy (t.j. projekty pre potreby regionálnych vlád) a projekty určené pre jednotlivých aktérov občianskej spoločnosti. V určitých oblastiach by mala územná samospráva vyzvať organizovanú občiansku spoločnosť, aby sa zapojila do projektového partnerstva, a to ešte vo fáze prípravy projektu.

<sup>(2)</sup> Pozri aj stanovisko EHSV na tému „Európske zoskupenie územnej spolupráce – zmeny a doplnenia“ (Pozri stranu 53 tohto úradného vestníka).

<sup>(3)</sup> Princíp tematického zamerania podporilo aj stanovisko EHSV na tému „Piata správa o súdržnosti“, Ú. v. EÚ C 248/12, 25.8.2011, s. 68, body 2.2.5 a 6.14. EHSV taktiež dlhodobo zdôrazňuje potrebu zjednodušenia administratívnych, účtovných postupov, napríklad v stanovisku na tému „Účinné partnerstvá v politike súdržnosti“, Ú. v. EÚ C 44/01, 11.2.2011, s. 1 alebo opäť v stanovisku na tému „Piata správa o súdržnosti“, Ú. v. EÚ C 248/12, 25.8.2011, s. 68.

<sup>(4)</sup> Zjednodušovanie pravidiel politiky súdržnosti bolo predmetom viacerých stanovísk EHSV: Ú. v. EÚ C 248/12, 25.8.2011, s. 68 a Ú. v. EÚ C 44/01, 11.2.2011, s. 1.

4.5 V rámci princípu partnerstva <sup>(5)</sup> je dôležité zamerať sa na podporu konkrétnych projektov aktérov občianskej spoločnosti (napr. mikroprojektov), ktoré majú potenciál zvýšiť pridanú hodnotu intervencií v rámci územnej spolupráce (predovšetkým v oblasti cezhraničnej spolupráce) a zahrnúť tak do spolupráce aj menšie subjekty občianskej spoločnosti.

4.6 EHSV zdôrazňuje potrebu zabezpečiť lepšiu informovanosť a propagáciu týchto nástrojov a nariadení v jednotlivých členských štátoch. Taktiež je dôležité informovať o príkladoch osvedčených postupov získaných pri už realizovaných projektoch.

4.7 Taktiež je dôležité zvážiť zapojenie a úlohu súkromných neziskových subjektov ako vedúcich partnerov v projektoch.

4.8 Technická asistencia v rámci cieľa Európska územná spolupráca by mala byť využitá na zvýšenie absorpčnej kapacity potenciálnych konečných príjemcov podpory a zvýšenie efektívnosti administratívnych kapacít riadiacich orgánov, s dôrazom na elimináciu nadmerných administratívnych záťaží.

V Bruseli 25. apríla 2012

*Predseda*  
*Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru*  
Staffan NILSSON

---

<sup>(5)</sup> Tento princíp bol podporený stanoviskami EHSV: Ú. v. EÚ C 248/12, 25.8.2011, s. 68 a Ú. v. EÚ C 44/01, 11.2.2011, s. 1 ako aj verejnými vystúpeniami zástupcov EHSV v Gödöllő v júni 2011 a Gdansku v októbri 2011.